

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Üres marék — tele száj.

A miniszterelnök kirukkolt a bécsi vívmányokkal a képviselőház csütörtöki ülésén. És megállapítható utólagosan is, amit mindenki előre tudott, hogy kiskorúak vagyunk. Csak azt szabad tennünk, amit Bécs kegyesen megenged.

A miniszterelnök hosszú beszédet mondott, de igen rövid a veleje: marad minden a régiben. A puha dereku magyaroknak jogai — csak papíron lehetnek, sőt azokból is apránként le kell csipegetni Bécs javára. Szóval a miniszterelnök sokat beszélt, de semmit sem hozott.

A képviselőház ülését hétfőig elnapolták, hogy az ellenzéki pártok a nagy szóaradathól valamelyes jót ki-szemeljenek. Fölösleges fáradság. Ilyesmit még nagyító üveggel sem tudnak felfedezni.

Ez a szünet tehát csak arra lehet jó, hogy az ellenzéki pártok erejüket tömörítsék és véget vessenek minél előbb ennek a mániákus állapotnak.

Ilyen cinikus, ilyen lealázó politikai helyzete, a világon egyetlen nemzetnek sem lehet. Minek kísérleteznek, mire várnak?! Hiszen a mai kormányzathoz valamely jogos törvényes, az ország javát célzó eredményekről még álmodni is merészség.

A miniszterelnök bőbeszédűségével el akarta hitetni, hogy nem az a jó, nem az a nemzet érdeke, a mit a nemzet a maga alkotmányos jogának biztosítására kíván, hanem az, amit az osztrákok jónak találnak. És ennek a hazaárulás-számba menő cselekedetnek, a munkapárti többség tapsolt...

Hát magyar emberek az ilyenek? Hát ilyen vaksággal verte meg a Teremtő e nemzetnek fiait? Aholnap szegyenleni fogjuk a magyar nevet és úgy beszélünk, mint némely üres fejű, önértéztől megfosztott osztrák tiszt: „Ha tudnám, hogy egy csepp magyar vér még van bennem, ereimet felvág-nám és kiereszteném az utca porába hogy a kutyák felnyalják“. Bizony szomorú, kétségbeesítő jelenség.

Az ellenzéki pártok mai napon értekeznek. Remélhetőleg a további küzdelem folytatását határozzák el. Hiszen a képviselőházi ülés után nyilatkozott vezérférfiak s köztük Kállay Ubul csikszeredai képviselő is így szólt:

— Szegyenlem magam, hogy az ország házában ültem, amikor ilyen beszédet mondtak. A legnagyobb perfidia, hogy Khuen az Apponyival folytatott magánbeszélgetésből akar magának főként kovácsolni.

Végét kell szakítani ennek az áldatlan állapotnak. Vagy legyen igazi Magyarország, mely önmaga felett rendelkezik, be kell olvasztani az öszbi-rodalomba, mert így papíron csak viágcsufjára játszunk az alkotmányosdit.

A nő társadalmi helyzete és politikai jogai.*

Irta: *Dr Pál Ernő* ügyvéd, városi tiszt-
ügyész.

(1. folytatás.)

Azoknál a hatalmas nemzeteknél, melyek az emberi művelődés történetében eltörölhetetlen emlékeket hagytak hátra, a nőt mindenütt megbecsülték, de maga a kor szelleme, amely még nem tudott teljesen megszabadulni a régi barbárság emlékeitől és a társadalmi fejlődés, egyoldalúsága okozta, hogy bizonyos tekintetben jelentékenyen korlátozták őket.

A rómaiaknál a nő addig, míg férjhez nem ment, vagy atyai hatalom alatt, vagy gyámság alatt állott, még ha különben teljeskorú volt is; végrendeletet nem tehetett, anél nem tanuskodhatott, közhivatalt nem viselhetett, a bíróság előtt mást nem képviselhetett, de ezzel szemben bizonyos előnyöket is élvezett a férfival szemben, pl. a törvény nem tudásával védhette magát. Egyéb megszorítás nem volt. Ebből azonban nem lehet azt következtetni, mintha a nőt a rómaiak e korlátozásoktól eltekintve valami sokra becsülték volna. A legrégebb emlékek, a házasságkötés régi módjai, mint az adás-vevés, melyek jelképesen később is megmaradtak, továbbá az a körülmény, hogy az ügyvezett manus melletti házasságnál a nő a férj atyai hatalma alá kerül s vagyona is a férj tulajdona lett: mind arra mutatnak, hogy a nő nem olyan személyiség, mint a férfi hanem inkább tulajdon adás-vétel tárgya (Gaius jogtudós szerint: Per eas personas que manu habemus, proprietatis adquiretur nobis), kinek helyzete később, a házassági formák enyhülésével sem javult lényegesen.

Igy volt a régi babiloniaknál, görögök-nél és más ó-kori művelt nemzeteknél is, ahol valóságos adás-vételi jogügylet volt a házasság. A nőért bizonyos pénzösszeget kellett fizetni a szülőknek, vagy dolgozni kellett megszerzéséért a szülők javára. Ezekben a társadalmakban nagyjából a harcias típus volt az uralkodó, mely mellett gazdasági tekintetben eltörpült. Érthető tehát, hogy az államfenntartó és államvédő férfiak oly előnyöket, oly jogokat élveztek, melyekből a nők, kiknek a társadalomban végzett tevékenysége tulajdonképpen gazdasági volt, már a gazdasági tevékenység kevésre becsülése következtében is ki voltak zárva.

Nem akarom ezeket a fejtegetéseket a világtörténelem összes korszakain átvinni, mert ahhoz sem időm, sem terem nincs. Erre különben szükség sincs, mert már az eddig előadottak is elegendők ama főntebb hangsúlyozott tételünk igazságának bizonyítására, hogy a nő helyzete biztos tükrö a társadalmi műveltségének és előrehaladott voltá-nak.

A mily mértékben előtérbe nyomulnak a társadalmak életében a gazdasági kérdések, amily mértékben erősödnek és általános kincsesé válnak a szabadságjogok, amilyen arányban gyöngül a despotizmus és militarizmus az államban, azon arányban csökken

* A székelyudvarhelyi ipari munkások szabad lyceumán szerző által tartott előadás. Szerk.

a despotizmus a családi életben és azon arányban kevesbéedik a nők társadalmi és politikai korlátozottsága.

És megállapíthatjuk, hogy ez a fejlődés nem is állhat meg mindaddig, amíg a teljes egyenlőség meg nem valósul és csak olyan külfölségek maradnak fenn, amelyeket maga a természet követel.

Azokban a társadalmakban, amelyek békés fejlődését a külső ellenséggel való folytonos és kimerítő viaskodás nem hátráltatta, s a melyekben a militarizmus bálványá nem oly hatalmas, mint pl. Európa legnagyobb részében, ez az átalakulás már nagyobbreszt megtörténik. Amerikában — ha nem is mindenütt, de nagyon sok államban — gyakorolják a nők a politikai jogokat. Az életpályák megválasztásában pedig egyáltalán nincsenek korlátok. A nő, ha családi tűzhelyet nem alapíthat, nincs egyedül az ipari pályákra, vagy más kisebb értelmiségi kívánó foglalkozásokra, esetleg prostitútor szorítva. Norvégiában ép a napokban fogadtak el egy törvényjavaslatot, mely megengedi, hogy a nők ép úgy viselhessenek államhivatalt, mint a férfiak. Ez a törvényjavaslat most van szentesítés alatt és nem kétséges, hogy a szentesítés megfog történni. A kis Norvégia, mely ugyan nem dicsekedhetik azzal, hogy állami bevételeinek legnagyobb részét a katonai kiadások emésztik fel, nem dicsekedhetik milliárdokba kerülő Dreadnughtokkal, de ezekkel szemben az összes európai nagyhatalmakat felülmúlja népének általános műveltségével, s az összes európai államok között legutolsó helyen áll alkoholfogyasztás tekintetében, újabb bizonyítékot fog szolgáltatni azon állításunk mellett, hogy a nők társadalmi és politikai jogai egyenes arányban állanak az illető nemzet műveltségével.

Nálunk, Magyarországon még vajmi kevés történt a nők felszabadítása érdekében, aminek okát — ismételten rámutatok — csak általános elmaradottságunkban találok. Nálunk még azt is hazaárulónak és a nemzet ellenségének kiáltják ki, aki a politikai jogoknak az egész felnőtt férfinepességre való kiterjesztését sürgeti, s bizonyos körök le-nező kicsinyléssel emlékeznék meg az „általános titkosról“. Micsoda lehurrogásban részesülne az a vakmerő, aki oda merné kiáltani a haza sorsán busuló, de érte semmit sem tevő politikusoknak, hogy nem elég a választójogot csak a férfinepre korlátozni, ki kell azt terjesztetni a nőkre is! Ettől még mi nagyon távol vagyunk. A mi haladásunk csak annyi, hogy egyik szabadelvű közoktatásiügyi miniszterünk megengedte, hogy a nők is tehessenek középsikolai érettségit s ha jelesül értek, külön miniszteri engedéllyel beiratkozhatnak az egyetem orvosi, filozófiai és gyógyszerészeti szakára, de utódjai ezt is visszafeljesztették.

(Folyt. köv.)

— Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volna, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

Egy székely ifju érdekes karrierje.

Bizonyára érdekelné fogja a „Székely-Udvarhely” olvasóit az a jelentékeny fordulóponthoz, mely egyik volt munkatársunknak, Dr Bálint Endre ügyvédjelöltnek pályafutásában a közel jövőben be fog állani.

Tudvalevő, hogy Dr Bálintot már utolsó egyetemi éveiben úgy ismerték kolozsvári mértékadó körök és pedig elsősorban az egyetem professzorai, mint a fiatal előretörő jogásznemzedék egyik legképzettebb és legtehetségesebb tagját. E mértékadó körök véleményét csak megerősítették azok a nagy sikerek és eredmények, melyeket a múlt tanévben, mint kolozsvári ügyvédjelölt Dr Polcz Rezső ügyvéd jogi szemináriumának lelkiismeretes és szakavatott vezetésével, szinte meglepetésszerűen elért.

E sikerek és eredmények híre elhatolt a fővárosba is, ahonnan még a múlt év nyarán olyan előkelő, nagyarányú és elismerten tudományos értékű munkát végző intézettől kapott meghívást és előnyös ajánlatot, mint a milyennek Dr Erős Vilmos jogi szemináriumát ismerik.

E meghívás elfogadásával Dr Bálint rálépett arra az utra, mely nálunk egyedül biztosíthatja a kiválóságok érvényesülését s amely természetesen a fővárosba visz. Itt verődnek össze mindazok, akik akármilyen szakmában kiválóak, akik vezetésre, irányításra vannak hivatva.

A főváros azonban nemcsak egyetlen, igazi érvényesülési tere, hanem a kiválóságoknak, de nálunk egyetlen elfogadható próbaköve is, mert ott már a kiválóak, az első versenyek, kiméltetlen érvényesülési küzdelme foly úgy, hogy aki ezek között is, az első között is megkapja az első rangsorát, aki az első versenyében is győz, az már akceptálható ember.

Dr Bálint Endre azonban rövid felévi működés után, kiváló tehetségével és nagy szorgalmával elérte azt, hogy Dr Erős nagyarányú intézetének és tizenöt tagból álló, szakképzett egyénből valogatott előadó testületének élére került, sőt budapesti mértékadó körökben is, fel a legelőkelőbb fórumokig, nagy jogászai és tudományos hírnevre tett szert.

A törekvő székely ifjut már kolozsvári működése alatt unszolták barátai és egyetemi professzorai is, hogy lépjen a nyilvános jellegű tudományos működés terére, mert eleve sikert jósoltak. Dr Bálint azonban fokozatosan törekedett arra az utra, melyen az utolsó, nálunk egyedül elfogadható próbát is megfelelő sikerrel kiállotta.

Mint hát azonban a próba fényesen sikerült, Dr Bálint elérkezettnek látja az időt most már arra, hogy egy nagyobb, önálló tudományos munkával Magyarország jogász-közönsége elé lépjen.

Munkájához az adatokat most gyűjti székely szívóssággal párosult nagy szorgalommal s a munka elé illetékes körök nagy érdeklődéssel néznek. Nemcsak azért, mert ez a kiváló jogász elme először bontakozik ki a nagyobb nyilvánosság előtt, hanem azért is, mert ez a munka és annak fogadtatása döntő lesz Dr Bálint Endre egyetemi magántanárságának kérdésében.

A magántanári képesítés megszerzéséhez akarja könnyíteni azzal is, hogy — amint mostani nagy és sokoldalú elfoglaltsága alól szabadulhat — huzamosabb időre külföldi tanulmányutra megy, hogy jogi ismereteit és az idegen nyelvekben való magán uton szerzett jártasságát gyarapítsa és tökéletesítse.

Nagy megnyugvással, székely őszinte szeretettel írjuk és rögzítjük meg mindezeket, mert ezekből világosan kitűnik, hogy az

ambícióval, székely faji szívóssággal törekvő ifjak, tehetséggel és vas-szorgalommal, még nálunk is tudnak érvényesülni anélkül, hogy protekcióra s ehhez hasonló gyenge támasztékokra, feltétlenül szükség volna.

Csak előre! Az igazi székely nem ismer lehetlent. Atyai szeretettel kísérjük sikereiteket és a „Székely-Udvarhely” hasábjai mindig nyitva állanak az arra érdemes székely ifjak buzdítására, tehetségeik elismerésére. De bármerre is járjatok, szülőföldetekről, e szegény, nyomorgó édes anyátokról, el ne feledkezzetek. Minél magasabb polcra jutottatok, annál többet tegyetek e hazáért, mert Magyarországnak ez olyan szegletköve, mi ha elvész, belepusztul Erdély is...

Dr Valentsik Ferenc képviselőnk beszéde.

(4. folytatás)

Azért vagyunk emberek, hogy szellemi élvezetekben is legyen részünk; hiszen a tisztviselő könnyelmű Ézsau módjára nem adta el a maga elsőszülöttségi jogát, vagy a maga megélhetési jogát, egy tal lenséért, sőt azért a nyomorult három tal ételért sem, a melyet sorsa minden napra juttat neki. (Ugy van! a szélsőbaloldalon).

Ezt nem kívánhatjuk tőle, mert az a tisztviselő, a ki a VIII. rangosztályban van, egyetemet végzett kultúrember, a kinek vannak bizonyos minimális kulturigényei, attól a tisztviselőtől e várjuk, hogy évenként egyszer a vidékről a fővárosba feljöjjön és itt a kultúrelét központjában lásson, halljon és tapasztaljon; elvárjuk, hogy könyveket vásároljon; kell olvasnia, hogy szellemi élvezetekben legyen része. Hol van ezekre a fedezet!

Nem jut egy fillér fedezet sem. Méltótlanság elhinni, hogy ez a drágaság, a mely kétségtelenül fennáll, a melyet letagadni nem lehet, mert mindannyian érezzük; elsősorban éppen azt a tisztviselőt sújtja. Egyszerűen a tisztviselő nem tud védekezni a drágaság ellen, mert az utolsó napszámos is felemeli a napszám bérére, a mester ember az ő produktumait drágábban adja el (Igaz! Ugy van! a bal és a szélsőbaloldalon), az ügyvéd és az orvos a maga szellemi munkáját magasabb áron értékesíti: egyedül a tisztviselő az, a kinek a keze le van kötve és nem tud semmi módon magán segíteni (Igaz! Ugy van! balfelől), hacsak nem panamázik, meg nem engedett dolgokat nem csinál. Már pedig az Isten őrizze meg az országot; éppen még ez a nyomorúsága hiányzik, hogy tisztviselőinek megbízhatóságát is elevenítse, hogy a tisztviselői karba bejusson az az elkeseredés, a mely őket arra ösztönzi, hogy meg nem engedett dolgokat csináljanak; akkor igazán eltűnik ez az országa föld színéről. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon).

Méltótlanság megmondolni, hogy ha a tisztviselőnek családja van és több gyermeke van, abban az esetben nagyobb kiadása van. És ezért igen helyes volt az a kezdeményezés, nem tudom a pénzügyminiszter urtól eredt-e vagy a tisztviselői egyesülettől, hogy a családos tisztviselőnek családi pótlék adassék. Mert hiszen ha egyebet nem is érünk el ezzel, talán arra buzdítjuk őket, hogy jobban szaporodjanak. (Derűtlenség). A legnagyobb igazságtalanságnak tartanám, ha csak családi pótlékot adnának és drágasági pótlékot nem, mert elvégre a nős és gyermektelen ember az élet terhét ép úgy érzi és ép oly nehezen tudja elviselni, mint a többi gyermekkel megáldott tisztviselő. Ezért a magam részéről feltétlenül óhajtom, hogy a tisztviselőnek drágasági és családi pótlék adassék. (Helyeslés a bal és a szélsőbaloldalon). Tudom, hogy ezzel az államkasszát

jelentékenyen megterheljük, mert ha 1904-ben került a tisztviselők fizetésének javítása 16 millióba, akkor hozzávetőleges számítás szerint most legalábbis 21 millióba kerülne.

Lukács László pénzügyminiszter: Többel!

Valentsik Ferenc: Vagy többel is. De ha van módunk arra, hogy Dreadnoughtokat építsünk, a melyekre pedig minden illetékes tényező szerint absolute semmi szükség nincs, akkor kell elegendő pénzünknek lenni arra is, hogy tisztviselőink fizetését megjavítsuk. (Igaz! Ugy van! a bal és a szélsőbaloldalon). Ne méltótlanság elfeledni, hogy nekünk hódító politikánk nincs, hogy mi egy talapalattnyi földet sem akarunk elvételni, a mely ne lett volna a miénk, de határainkon belül; sok teendő vár ránk. (Igaz! Ugy van! balfelől). Azt mondta egyszer gróf Tisza István t. képviselőtársam, hogy nem lehet a mi országnak helyzetét azon államok helyzetével összehasonlítani, a melyeket föntart az európai államoknak egyensúlyozó törvénye, mert hiszen a Duna-Tisza köze mindég a hadak utja volt. Én osztom ezt a nézetet, hogy a történelem folyamán a hadak utja volt a Duna-Tisza köze, de azt is tudom, érzem, vagy legalább is sejtem, hogy ma nem a hadak utja, hanem a kultúrának egy levezető csatornája kell, hogy legyen a Nyugat és a Kelet között. (Igaz! Ugy van! balfelől).

És csakis addig, a míg a nyugati műveltséget magáéva tudja tenni, át tudja időmitani a maga nemzeti egyéniségéhez, a míg az emberi eszmét nemzeti alakban meg tudja valósítani, addig élni fog ez az állam, különben elveszett. Erre a kultúrára kell nekünk súlyt fektetnünk; mert ha nem lesz kulturánk, hiába szaporítjuk a mi hadseregünket, minket Európa szíve közepén föntartani nem lehet. És mert nem látom ezt a törekvést az igen ti kormányban, nem fogodom el a törvényjavaslatot, ellenben beterjesztem a következő határozati javaslatot. (Olvassa).

„A képviselőház utasítja a kormányt, hogy kérje ki sürgősen a törvényhozás felhatalmazását arra, hogy az összes állami tisztviselők, altisztek, szolga és szolgálatteljesztés részére drágasági pótlékot, a családos tisztviselők részére pedig családi pótlékot rendszeresítsen a fordított progresszív arányában és oly mérvben, a mely a mai megélhetési viszonyoknak megfelel.

Utasítja a kormányt, hogy terjesszen elő mielőbb törvényjavaslatot a fizetések rendezése és a státuszrendezés végleges keresztülviteléről és ezzel egyidejűleg az automatikus előléptetés rendszerét léptesse életbe. Terjesszen elő mielőbb törvényjavaslatot a nyugdíjtörvény revíziójáról s ezen javaslatban a teljes fizetésre, mint nyugdíjra jogot adó szolgálati időt 35 évben állapítsa meg és a házbér fejében járó összeget számítsa be a nyugdíjazásnál alapul veendő legutóbb élvezett fizetésbe. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon. A szöveget számosan üdvözlők).

Háztartás.

A magyar gazdasszonyok népszerű és bőrtartalmu lapja a „Háztartás” immár a 18-ik évfolyamába lépett. Erdős József a lap új tulajdonosa felkérésének engedve, Kürthy Emilné, a „Háztartás” alapítója és tizenöt éven át volt szerkesztője két évi szünetelés után ismét átvette a lap szerkesztését és azt ezentúl is abban az irányban s szellemben fogja vezetni, melynek közkedveltségét köszönheti. A „Háztartás” minden hó 1., 10. és 20-án jelenik meg díszes kiállítású képes füzetben. Tartalma felöleli a magyar gazdasszonyvilág minden háztartási tudnivalóját. Természetesen első-

sorban a konyhabeli dolgokkal foglalkozik, évente ezernél több kipróbált ételreceptet közölve, de emellett gondja van az időszerű (szezon) gazdasági és háztartási teendők ismertetésére is. Szórakozásul közöl regényeket, novellákat, humoros apróságokat, s rejtvényeket, melyek megfejtői között értékes díjakat sorsolnak ki. Utóbbi számában ételrecept pályázatot hirdet, amelyben kizárólag a lap előfizetői vehetnek részt olyan jóízű ételek leírásával, amelyek vagy a saját, vagy vidékük különlegességei, s amelyek semmiféle szakácskönyvből, vagy közlönyből nem ismeretesek. A hét legjobb ételrecept jutalmul kb. 150.— korona értékű díjak és készpénz lesz kisorsolva. Beküldési határidő április 10-ike. Időnként pályázatot hirdet egyéb közérdekű kérdésekre, így egy országos gyermekszépségversenyt rendez, melynek nyertesei nagyértékű díjakat kapnak jutalmul. A „Háztartás” negyedevenként egy-egy gazdag tartalmu ünnepi számban jelenik meg. Előfizetési díja egynegyed évre 3 K, félévre 6 K, egész évre 12 korona. A most belépő negyedéves előfizetők — kivételes kedvezményként — január elsejétől június végéig, tehát teljes félévig kapják a lapot. Ingyenes mutatványszámokkal készségesen szolgál a „Háztartás” kiadóhivatala, Budapest, VI., Eötvös-utca 36.

HIREK.

— **Hushagyó keddi multság.** A székelyudvarhelyi jótékony nőegylet e hó 20-án (hushagyó kedden) táncos egybekötött kabaré estélyt rendez a Budapest-szálló színháztermében.

— **A kaptárkészítő tanfolyamot** folyó hó 11-én délelőtt zárta be Székelyhidy Viktor miniszteri kirendeltségi megbízott a résztvevők jelenlétében. Buzdító beszédet intézett a tisztviselőkhöz, megtekintette a készített kaptárakat és tárgyakat s teljes megelégedését fejezte ki a munkák eredménye felett. Az egyesület nevében Gál Imre egyf. titkár mondott meleghangú köszönetet a kirendeltség támogatásáért.

— **Gyógyíthatatlan betegségek** tartották évszázadok óta az Epilepsiát. E régi hit azonban ujabban elveszti jogosultságát, mivel megbízható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti specialista orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e módszerével e baj gyökeres gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Ez orvos Dr Szabó B. Sándor (Budapest, Nagykorona-utca 18.), ki gyógyulást keresőnek díjtalanul ad fölvilágosítást.

— **Polgári jelmez-estély.** A székelyudvarhelyi polgári önképző- és segélyező-egylet szokásos zártkörű jelmezestélyét a Budapest-szálló színháztermében ma (vasárnap) este 8 órakor tartja. A multság iránt nagy az érdeklődés.

— **Az eiválasztás** a csecsemő életében az első legfontosabb változás, amely kihatással van további fejlődésére. A szülők csak az esetben biztosak az illetőleg, hogy a gyermek ez átmenetet baj nélkül éli át, ha a Phosphatine Fallières gyermektápszert adják neki és ezzel vezetik be a szilárdabb anyagokkal való táplálást. A Phosphatine Fallières következtében a gyermek megerősödik és a fogzáson könnyen esik túl. Egy nagy doboz elegendő 3 hétre, ára 3 kor. 80 fill. s kapható a gyógyszerárakban.

— **Az Udvarhelyvármegyei méhészegyesület** folyó hó 13-án Székelyudvarhelyen tartotta az évi első igazgató választmányi ülését, melyen Gál Imre titkár számolt be a Kirendeltség támogatásával rendezett kaptárkészítő tanfolyam eredményeiről. Tudomásul vették az elnökség egyes intézkedéseit s Klein Zsigmondnak az adományozott

100 K-ért, az iparfejlesztő bizottságnak 60 K segélyéért jegyzőkönyvileg mondottak köszönetet. Általános örömet keltett titkár azon bejelentése, hogy a magyar Drirzon, Magyarország legtudományosabb méhésze Dr Retela Ignác dunaszentbenedeki r. k. plebános az egyesületet a folyó év nyarán meglátogatja s a vándorgyűlésen tudományos előadást fog tartani a méhek anatómiájáról. Felvettek a méhészegyesület kebelébe 15 tagot és törültek egyet. A méhészgazdaság beállítására alkalmas telek megvásárlását kimondták, végrehajtását az elnökségre bízták. A folyó év nyarán tartandó vándorgyűlést Szentkeresztbányára, július hónapra tűzték ki. Végül a nagyobb mennyiségű mézelő magvat osztottak ki a tagok között.

— **Internátusi gazdasszonyt** teljes ellátással és havi 50 K fizetéssel f. évi márc. 1-étől felfogad a székelykeresztúri áll. tanítóképző igazgatósága. Magános, főleg özvegy irni-olvasni jól tudó, a gazdasszonyi teendőkben jártas, dolgozni szerető nő, aki a főzéshez is ért, jön első sorban tekintetbe.

— **Ungváry József** szőlőtelepe és gyümölcsfaiskolája Cegléd, ingyen és bérmentve küldi érdeklődőknek nemes gyümölcsfa-csemete, vadoncok, kerti növények, rózsák, sima és gyökeres szőlővesszők legújabb árjegyzékét.

— **A méhészegyesület elnöksége** lapunk útján is kéri az egylet tagjait s a vármegye kigazdait, hogy a kirendeltségtől kilátásba helyezett kedvezményes áron baltacim, bükköny stb takaránymagvakra jelentkezésüket sürgősen küldjék be akár az elnökség útján, akár közvetlenül. Főképp a baltacim magvakra kér az elnökség jelentkezéseket.

— **Orgona és zongorák** a székelykeresztúri áll. tanítóképző régi épületében 1912. évi február hó 25-én d. u. 2 órakor nyilvános árverésen eladatnak.

Törvénykezés.

A szegedi köztársasági nagy per. Dr Nagy György hódmezővásárhelyi ügyvéd, volt székelyföldi országgyűlési képviselőnek a szegedi esküdtszék előtt holnap, e hó 19-én kezdődik ama nagy pörének főtárgyalása, a melyet Dr Szapár szegedi kir. ügyész indított ellene a „Magyar Köztársaság” mult évi első számába írt és megjelent „Kossuth Lajos országa” című cikkelyéért. E pör iránt országos érdeklődés nyilvánul minden körben. Eddig Budapestről, Hódmezővásárhelyről, Debreczenből, Szegedről, Szabadkáról, Kecskemétről, Kolozsvárról, Szombathelyről, Marosvásárhelyről, Zomborból, Sepsiszentgyörgyről jelentkeztek azok, kik a főtárgyalásra el fognak menni. A főtárgyaláson Pókay Elek táblabíró fog elnökölni, akihez a budapesti egyetemi polgárok levelet intéztek, hogy ötven tagú küldöttségük részére helyet biztosítson. A levelet Korláth Dénes, Sommer Sándor, Árkövy dr és Nagy Hümér írták alá. Lembergől pedig Stanirovsky Ligeza Taddeusz, a lengyel-magyar klub elnöke értesítette a hódmezővásárhelyi függetlenségi pártot, hogy a klub öt tagjával képviselteti magát a főtárgyaláson.

Közönség köréből *

A jegyző, mint

— **koszt-cupringer.**

A székelyföldi miniszteri kirendeltség ez évben is megtartja a vármegyei gazd. egylet szak embereivel ismeretterjesztő népies előadásait. A kirendeltségnek ez irányu működéséhez sok megjegyzést lehetne tenni, mert alig hisszük pld, hogy egy földművelésügyi miniszteri kirendeltségi programmba a „közigazgatás” különböző ágainak ismertetése, benne volna. Különben a közigazgatást e

*E rovatban minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk a beküldő felelősségére Szerk.

megyében kár ismertetni; ismerik azt tulaján tul — még a megyei verebek is. Hogy mily tulzásokba képes fajulni, szolgáljon bemutatásu az oklándi főszolgabírói hivatalnak alábbi rendelete:

Sz. 543—1912 k. i.

Körjegyző urnak.

Csatolt hirdetményt oly utasítással küldöm ki, miszerint a legszeleesebb körben kolpörtálja a felolvasások tartását, hogy a gazdaközönség minél nagyobb számban, ugy a hirdetményben jezett, mint a szomszédos községekből is vegyen részt.

A felolvasásokon ön is feltétlenül legyen jelen.

Egyben felkérem, hogy azon felolvasó urak részére, kik a megye székelyéről vagy további községből vannak kiküldve, a dél-ebéd megrendeléséről saját költsé-
gükre (még szép!) vagy pedig meghívásokról gondoskodni sziveskedjék. Természetesen ha az illető urak elhatározásával ez nem ellenkezik. 1912. febr. 8. (Aláírás.)

Nesze neked szegény jegyző! Nem elég hogy a statisztikai hivataltól el az állatorvos urakig, mind az ő hátán keresztül intézik dolgaikat, most még ebédrendezői (kellneri) tisztet is reá ruháznak, még pedig minő hagyományos közigazgatási okossággal!?

Vagy rendeljen a felolvasó uraknak ebédet, de milyent, milyen árut? Közönséges polgárit vagy nagy urit, drágát vagy olcsót? Vajjon sertéskarajt, vagy borjucombot szeretnek-e? Ez már a főbírói pennába maradt. Vagy hívja meg, esetleg hívassa meg?! Tegyük fel, hogy ez utóbbit megteszi, de — mondjuk a felolvasó ur elhatározásával ellenkezik, akkor csak ismét pácba jut a szegény jegyző annál, a ki által meghívatta; előbb tehát ki kell tudakolnia a szakelőadó urak magas elhatározásait s ezt könnyen is teheti, hisz ugy sincs egyéb dolga! — Ugy-e főbíró ur?... Legtisztább tehát ha a jegyző ur meghívja. Bizony nem jó koszt-cupringernek sem lenni...

Próbálna csak a közigazgatás egy alföldi jegyzőnek ilyet írni! De hát Udvarhely-megyében, hol a jegyzőket — tisztélet, nagyrabecsülés a csekelyke kivételnek — az orruknál fogva rángathatják ide-oda és ahol az új-ágok terjesztését hivatalosan, mesterségesen akadályozhatják — ez is igen természetes!

A szakelőadó urak munkájának bizony nem igen lesz valami nagy láttatja. Jól van ez az ország és a székely is szóval tartva ugy, hogy a eszmaszárából is foly ki a sok oktatás. Talán az a baja, hogy igen sok a jó akarója. Mindenki menteni akarja, — de csak szóval...

Gyakorlati dolgok kellenének ide, nem beszéd. Abból a minimális kétezer koronából, mellyel a 60 szakelőadó urat és utjait díjazták, néhány állatdíjazás, ekeverseny, tanfolyam, jó párezer népies nyelvezettel megirt, e megye viszonyaihoz alkalmazott füzet ingyenes kiosztása volna szükséges és így százezres több gyakorlati haszna volna belőle egy-egy vidéknek. De hát menten kell így is a székelyt — „szakelőadásokkal” olyanokkal, melyekből eddigelé a nép még egyet sem látott maga előtt nyomtatásban... — ró

Szerkesztői üzenetek.

B. Z. F. A cikkelyt megkaptuk és közelebről sorát ejtjük.

G. S. Bécs. Szives küldeményét köszönettel vettük. Nagyon érdekes, a székelység multbeli szenvedéseit előtáró dolgok. Legközelebb adni fogjuk, Hálás köszönet, hogy ott is reánk gondolt.

— ro. Közérdekű voltánál fogva, amint láthatja, közöltük. Elég furcsa, hogy a jegyzők nálunk ilyen társadalmi kérdésekben is hivatalos rendeletet kapnak. Ez tényleg jellemzi a mi különleges, valósággal despotikus közigazgatási módszereinket. De hát a milyen a pástyor, olyan a nyáj. Azonban vigasztalódjék, lesz ez még másképen is — talán nemsokára.

G. L. E. Vettük. Az ügyet szóvá tesszük — kissé később.

— u. — a. A kívánt címekre a lapot megindítottuk és várjuk az előfizetést.

H. F. M. A kert lapok elküldettek.

1810—912 tkvi. sz.

Hirdetmény.

Úlke községre néve az 1892 XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a tkj-könyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetén,

ez azzal a felhívással tétetik közre: 1. hogy mindazok kik az 1886. XXIX t.-c. 15 és 17 § ai alapján ideértve a §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5 és 6 § aiban és az 1891: XVI t. c. 15 § a) pontján foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889 XXXVIII t.-c. 7 §-a és az 1891-XXVI t.-c. 15 § b) pontja alapján történt bejegyzések vagy az 1886 te. 22 §-a alapján történt törlessek érvénytelenséget kimutathatják a végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi augusztus hó 26. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886 XXIX t.-c. 16 és 18 §-ainak eseteiben ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII t.-c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912 évi augusztus hó 26 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folvamán

történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaitak bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog aranyának az 1889 évi XXXVIII. t.-c. 16. § alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912 évi augusztus hó 26. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulása után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett har2 másik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak ar, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyedekeket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál nyelhetik.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1912. febr. 10 én

Bel'a Kálmán s. k.

kir tszéki albiró,

A kiadmány hiteleül,

DÓSA kir. tklv vezető.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnéi

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható. A kedvező szűreti kilátásokra való tekintetből ármérséklés

Udvarhelyvármegye Nemes Csárdjai. Szerkesztette: Palmay József. Ára füzve 16 K Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E diszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-töréneti adatokat tartalmaz

1848 eredeti francia angol és amerikai toalettmódelit közöl a BUDAPESTI BAZAR egy évfolyamában. Előfizetési ára: negyedévre 2 korona. Ingyen mutatványszámot küld a BUDAPESTI BAZAR kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Február elején megnyilik — Székelyudvarhelyt Kossuth-u. 25. sz. a.

az új férfi és női divataruház

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban, női kosztümök, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindenféle női és férfi divajcikkben.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller. Egy régióak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvénynei, osúznál és meghűléseknel. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerertár, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Névjegyek Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek Betegh Pál villamos tüzemre berendezett könyvnyomató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 21. sz. alatt.

Tejes bárányhúst Czell Frigyes és Fiai

állandóan a legfrissebb minőségben rusit öt kilóig 8 K, azon felül különként 1 koronaert és bárhova elküldi utánvettel: Kassay Dénes szücs Székelyudvarhely, Bethlen utca 27. sz lakasá ol. Ugyan ilyen olesón arusit a „Szücsök Bárányhús csarnoka”-ban is a piacterén. Vidéki megrendeleseket azonnal és a legpontosabban teljesit.

bortermelők és bornagykereskedők Medgyes. Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitünő sajáttermés és vörös borek.

Kiadó lakások.

Székelyudvarhelyt, Szt. Imre 14 szám alatt egy emeleti utcai 5 szobás lakas és egy udvari 3 szobás földszintes lakas, hozzá tartozóikkal együtt kiadó. Értekezni lehet Fekete Bónián tulajdonosnál.

Aspirin vásárolunk eredeti TABLETTÁKBAN 20 db. K 1,20 Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve. Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein. NIGRIN (Fennoloxid) a legjobb gyógyszer a Mindenütt kapható! A lényeg vadászati kényelmesebb anyagi éremmel kapható!

UNGHVÁRY JÓZSEF SZŐLŐTELEPEN és GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN CZEGLÉD (PÉSTMEGYE) Nagyobb mennyiségű nemes gyümölcsfa-csemete, boggyógyümölcsűek, vadoncok, Kerti sövények, sima és gyökerező szőlővesszők stb. Kaphatók. Tessek kimerítő arjegyzeket kornl.

Tisztelettel van zerencsénk a n. é. városi és vidéki közönség becses tudomására adni, hogy március hó 1-én Székelykereszturon, a Konrad József féle házban Karres Samu építész vezetése alatt

építési és tervezési irodát

nyitunk. — Tamaszkodva több évi bel- és külföldi e szakmában szerzett tudásunk- és tapasztalatainkra, azon helyzetben vagyunk, hogy bármilyen ki. itelü, a magas- mély-, ut-, hid- és vízépítészetbe előforduló irodai és gyakorlat munkákat elvállalu k. Ugyszintén családi lakó ázak, iskolák, község házak, gazdasági épületek tervei-, költségvetéseinek elkészítését is felelősség mellett t jlesítjük. Szükség esetén pedig az építkezésekhez a legolcsóbb feltételü törlesztéses kölcsönt szerzünk.

Hivatkozunk még arra, hogy építési irodánk m gnyitása a helyi és vidéki e szakmabeli szücségre támaszkod a, célul tűzte ki magának az építészet terén ugy a városon, mint a vidéken oly építményeket létesíteni, a mely k első sorban gyakorlatilag, de esztétikai külsejükkel is a céljuk és mivoltuknak minden tekintetben megfeleljenek.

A n. é. közönségnek malomipar vállalatunkk l szerzett nagybecsü bizalmát ezen új vállalat alapításához is kérve, oly igérettel vagyunk, hogy megbízásaik teljesítésében mindenkor a pontosság és lelkiismeretesség elvei fognak vezérelni. Teljes tisztelettel:

Karres Testvérek építészek. Telefon 4. sz.